

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСІВ ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА

І. П. Ситник

*к.т.н., доцент кафедри фінансів
Національного університету харчових технологій*

м. Київ

М.В. Мачача

*магістрант, кафедра фінансів
Національний університет харчових технологій,*

м. Київ

Розвиток ринкових відносин в Україні супроводжувався процесами роздержавлення, приватизації, корпоратизації, зміни організаційних форм і структур управління підприємств та об'єднань тощо. На жаль, це не дало змогу мільйонам громадян стати власниками своїх підприємств, а відтак не створило необхідну мотивацію і зацікавленість в ефективному функціонуванні приватизованих підприємств.

Тому на сучасному етапі встановлення і розвитку ринкової економіки значну увагу потрібно приділяти акціонерній формі підприємництва, яка може стати могутнім засобом побудови ефективної господарської системи, яка базується на недержавних формах суспільної відповідальності. Завдяки функції повного забезпечення централізації капіталу акціонерні товариства виступають однією з найпоширеніших форм здійснення господарської діяльності, мають здатність до швидкої регенерації в період економічного зростання та володіють значними можливостями поповнення фінансового капіталу.

Акціонерне товариство – одна з найпоширеніших організаційно-правових форм підприємництва. Акціонерні товариства становлять основу промислового потенціалу держави.

Фінанси акціонерних товариств – це економічні, грошові відносини, що виникають в результаті руху грошей і утворених на цій основі грошових потоків, пов'язаних з функціонуванням створених на підприємствах грошових фондів [2].

Під організацією фінансів підприємств розуміють форми, методи, способи формування та використання ресурсів, контроль за їх кругообігом для досягнення економічних цілей згідно з чинними законодавчими актами.

На організацію фінансів підприємств впливає сфера діяльності (матеріальне виробництво, невиробнича сфера), галузева підпорядкованість (промисловість, транспорт, будівництво, сільське господарство, торгівля тощо), види (напрямки) діяльності (експорт, імпорт), а також організаційно-правова форма підприємницької діяльності (проявляється у процесі формування капіталу (статутного фонду), розподілу прибутку, утворення грошових фондів, внутрішньовідомчого розподілу засобів, у взаємовідносинах із бюджетом тощо).

Фінанси акціонерних товариств як система економічних відносин складаються об'єктивно. Тому, протягом формування цих відносин виникає необхідність у свідомому управлінні ними. Управління фінансами акціонерного товариства – це сукупність прийомів, методів і засобів, що використовуються для підвищення прибутковості підприємства і мінімізації ризику неплатоспроможності.

Особливість акціонерних товариств щодо організації управління фінансами полягає у відокремленні функцій володіння капіталом (який належить широкому колу юридичних та фізичних осіб – акціонерам) від функції управління, яка переходить до рук фахівців – менеджерів [3].

Слід звернути увагу на основні принципи організації фінансів акціонерних товариств.

Принцип повної самостійності. Самостійність у використанні власних і прирівняних до них коштів, завдяки чому забезпечується необхідна маневреність ресурсів, яка в свою чергу дозволяє концентрувати фінансові

ресурси на потрібних напрямках господарської та інших видів діяльності підприємства.

Принцип відповідальності за результати господарської діяльності. Фінансовий результат на підприємстві є якісним показником діяльності як керівництва підприємства, так і всього колективу підприємства.

Принцип фінансового планування. Фінансове планування визначає напрямки руху грошових потоків на найближче майбутнє і на перспективу, передбачає отримання і напрямки використання грошових коштів.

Принцип фінансової дисципліни. Підприємство повинне своєчасно і повно виконання забезпечувати виконання фінансових зобов'язань перед партнерами, банківськими інститутами, органами влади і різноманітними фондами, перед своїми працівниками.

Принцип самоокупності підприємства. Підприємство повинно забезпечувати покриття своїх витрат за рахунок результатів своєї власної виробничої діяльності, тим самим забезпечується відновлюваність виробництва та кругообіг ресурсів підприємства.

Принцип розподілу коштів, що беруть участь в обслуговуванні обороту підприємства, на власні та позикові.

Принцип розмежування основної і інвестиційної діяльності підприємства [4, с. 78-80].

У період розвитку ринкової економіки в сучасних умовах в Україні ці принципи доповнюються іншими принципами перехідного періоду.

Принцип зацікавленості в результатах діяльності підприємства означає, що форми, системи та розмір оплати праці, стимулюючі, компенсаційні виплати та інші види доходів самостійно встановлюються господарюючим суб'єктом.

Принцип матеріальної відповідальності означає, що за порушення договірних, кредитних, податкових зобов'язань підприємство несе матеріальну відповідальність у вигляді штрафів, пені, неустойки; застосування цього принципу залежить від правового поля, в якому

функціонує підприємство, яке в сучасних умовах в Україні збалансоване не за всіма нормативними та законодавчими актами та є досить недосконалим.

Принцип здійснення контролю за фінансово-господарською діяльністю передбачає розвиток внутрішнього та зовнішнього вартісного контролю; в Україні достатнього розвитку набув зовнішній контроль за виконанням податкових зобов'язань та використанням державних коштів, а інші види фінансового контролю потребують розвитку та удосконалення.

Принцип створення достатніх фінансових резервів забезпечує захищеність підприємства в умовах недосконалого ринку, інфляції, нерозвинутого правового поля, фінансових та інших страхових ризиків; з розвитком держави, підприємства та ринкових відносин, системи фінансового менеджменту та поліпшення економічного стану в країні значення цього принципу буде поступово знижуватись [1].

Звичайно, реалізація цих принципів має здійснюватись при розробці фінансової політики і організації системи управління фінансами конкретного підприємства.

Організація фінансів акціонерного товариства – є однією з головних цілей, що дозволяє досягти головної мети діяльності підприємства, тобто отримання прибутку. Для ефективної організації фінансів акціонерного товариства розроблено ряд принципів, дотримання яких є запорукою досягнення бажаного результату. Організація фінансів акціонерного товариства неможлива без управління ними.

ЛІТЕРАТУРА

1. Азаренкова Г. М. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Г. М. Азаренкова, Т. М. Журавель, Р. М. Михайленко. — 3-тє вид., виправл. і доповн. — К.: Знання-Прес, 2009. — 300 с.
2. Партин, Г. О. Фінанси підприємств [Текст] : навчальний посібник / Г.О. Партин, А. Г. Загородній. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2006. – 379 с.

3. Терещенко, О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання [Текст]: навчальний посібник / О. О. Терещенко. – К.: КНЕУ 2008. – 554 с.
4. Хістієва, О. В. Якість прибутку та його вплив на сталий розвиток підприємства [Текст] / О. В. Хістієва // Фінанси України. – 2007. – № 6. – С. 78-80.